

6. dějství - Zúčtování

... nárazová vlna se převalila. Chvíli se nic neděje, pak ležérním, vycházkovým krokem vchází Šapeličnick. Vypadá uvolněně, má zrovna pauzu na čaj. Na kraji pódia se na chvíli zastaví a dá divákům na srozuměnou, že v ruce drží šálek a máčí si v něm hodinky (ale tak, aby nebylo vidět, že jsou to hodinky!). Začne si líně prozpěvovat, sotva vystoupá na jeviště. Se svou písní pokračuje až do poloviny pódia.

Šapeličnick: "Když jsem já sloužil to šesté léto, vysloužil jsem si Platóna za to." *následující slova písně zpívá už vcelku svižně* „A ten Platón hupl na to, a ten Leibiz zůstal panic, a ten Russell husy pásl, a ten Nietzsche ztratil klíče a Heidegger všechno snědl a Sokrates, krákoře, běhá v agoře..." *vytáhne hodinky a plynule přejde z písničky v konstatování, jako kdyby si vlastně vůbec nezpíval* "... půl šesté." *čas konstatuje uznale, s následující replikou se mu rozjasní tvář.* „Čas na čaj." *Opatrně, takřka nábožně zvedne šálek ke svému obličejí (malíček nahoru!), se zalíbením k němu přivoní, našpulí pusku a chystá se napít...* *Když tu hartusácky vpadne Čeněk s Princeznou, Šapeličnick se málem poleje. Čeněk si sundá uši, hodí je na zem a bojovně si to naburácí hned vedle (zleva) Šapeličnicka, za ním neméně rázně, ale méně furiantsky vejde Princezna, připravena na finální konfrontaci, rekognoskuje terén.*

Šapeličnick *(konverzačně, věnuje Čeněkovi rychlý pohled):* "Á, otrok. Ty žiješ. A máš ruce." *tu popatří i Princeznu, to jej už překvapí trochu víc* „A máš princeznu." *uctivě se pokloní, přidržuje si přitom svůj čaj, aby jej nevyllil* „Všechytrý podvečer přeji, výsosti." *Princezna mu odpoví rychlým, netrpělivým kývnutím hlavy a dál rekognoskuje. Šapeličnick se s chtivým pohledem vrací zase zpátky k čaji, hotov se ho konečně napít. Čeněk jej ale nenechá. Chytne jej a naléhavě k němu mluví:*

Čeněk: "Musíte nám pomoci!" *třese s Šapeličnickem, ten se stará jen o svůj cákající čaj* "Jdeme svrhnout Tlachapouda!"

Šapeličnick *(vytrhne se Čeněkovi, rukou stále chrání svůj čaj, mluví k němu podrážděně):* "Chceš být redukován?!" *pedantsky jej poučuje* „Teď se mu říká Ten-jediný-s-ptačí-maskou-v-tamté-místnosti." *s „tamté“ ukáže směrem někam*

Princezna *(už to nevydrží, přebírá iniciativu; odžduchne Čeněka dozadu, vysvětluje Šapeličnickovi):* "Ten mamlas dal Tlachapoudovi Šaršoun! Jen tak!"

Zatímco se Princezna baví s Šapeličnickem, poněkud ukřivděný Čeněk (nešťastný z toho, že mu Princezna vyfoukla iniciativu) se malým obloučkem vrátí zpátky do popředí, zleva vedle Princezny.

Šapeličnick *(pedantsky, v tomto neustoupí ani Princezně):* "Výsosti, teď se mu musí říkat Ten-jediný-s..."

Princezna *(netrpělivě ho přerušuje):* "Na tom nesejde! Musíme mu ho vzít, než všechno změní."

Šapeličnick (*nedá se lacino, odmítá lpět na falešné naději; odmítavě nastavuje Princezně záda a přechází s replikou více doprava*): “Na to je pozdě! Už všechno změnil. Od rána šteká výnosy jak posedlý!” *ohlédne se po Princezně* „Zrušil trh! Že prý tady ty hovadiny už nebude trpět a pokud se to někomu nelíbí, tak na něj vezme Šaršoun!“ *smutně a ukřivděně kouká do svého čaje* „Zabavil mi všechny otázky, chce si je položit sám!”

Princezna (*vzrůstá v ní nevole, obořuje se na Šapeličnicka*): “Cože?! Jak jste mu to mohli dovolit?” *obráti se k Čeňkovi, jako by ji snad chápal* „On de-denotoval trh!”

Čeňek (*je rád, že už se zase někomu vrátil do zřetele. Vždyť on přece dobře ví, jak na věc! A taky to všem teď, s náležitou melodramatickou samolibostí, ukáže!*): “To je právě to! Nepropadejte panice!” *vrhne samolibý pohled do diváků, teď to všechno rozetne* „Šapeličnicku, a vytáhl už na někoho ten Šaršoun? Myslím, jako doopravdy?”

Šapeličnick (*zarazí se, je teď volaký zmatený*): “No... ne.”

Čeňek (*vítězoslavně*): “Ha! Já to věděl!”, *hrdě, chlubí se tím, jak je chytrý* „Nebojte, všechno dobře dopadne! Princezno?”

Princezna (*skepticky*): “No?”

Čeňek (*vrhne se pohledem do božích výšin a prohlásí spasitelsky*): “Mám plán!”

Princezně klesnou ramena, obrátí oči v sloup a s tichou modlitbou nebesům se otočí a upozadí se nahoru na scénu.

Čeňek (*dramaticky, vůdcovsky, pateticky*): “Šapeličnicku! Svolej všechny!” *popojde si trochu doleva, připravuje se na závěrečný mač*

Šapeličnick (*moc neví, jak se takové „svolej všechny“ vlastně dělá; vrhne pár bezradných pohledů na Čeňka, který mu ale nastavuje záda, nejistě přešlapuje na místě, pak si nervózně odkašle a zkusmo, tázavě, nikoliv nahlas zavolá*): “Ééh... hej, všichni?”

Funguje to! Efektivně se slétnou na scénu, lezou na pódium ze všech směrů. Šapeličnick se usmívá, je hrdý, jak se mu to povedlo. Princezna je poněkud překvapená tím, co se děje, ale je i velmi nervózní. Nervózně se ohlíží, schází dolů vedle Šapeličnicka (zprava). Efektivně se víceméně neuspořádaně rozestaví nahoru na scénu, do pozadí. Čeňek pyšně obhlédne dav a otočí se směrem k paláci (ten je teď vlevo).

Čeňek (*spíše pro sebe*): “Tak jdeme na to.” *opět dramaticky, pateticky* “Tlachapoude! Tlachapoude, vylez z díry. Já, Magistr-et z Prvního světa tě volám!”

Nic. Všichni zvědavě nahlíží, co se bude dít. Čeňek se nenechá znervóznit, pokračuje stejně dramaticky, pateticky.

Čeňek: “Tlachapoude! Tlachapoude!”

Nic. Efektivně se na sebe nejistě dívají. Šapeličnick se krade k Čeňkovi. Princezna si založí ruce na prsou, však věděla, že to bude trapas.

Čeňek (*méně jistě, nakukuje do zákulisí, nějak ztratil vítr z plachet*): “Tlachapoude?”

Šapeličnick (*už je u Čeňka, vskočí mu do toho věcně, rychle, hlasitě, v naprostém kontrastu s napjatou situací*): “Když on už na to neslyší. On je teď...”

Čeňek (*prudce ho zarazí, rozmrzele*): “... porád!” *postaví se zpátky do své deklamativní pózy, pateticky* „Ty-jediný-s-ptačí maskou! Přenes svou ptačí masku do téhle místnosti!”

S táhlým syčením vchází Tlachapoud s Šaršounem v držení, zpomaleným pohybem, mává u toho rukama, protahuje slova. Je jako drak probouzející se ze spánku, líně se dere na scénu. Všichni udělají vylekaný krok dozadu, dokonce i Princezna se lekne. Šapeličnick se s vystrašením pískotem utíká schovat za její záda. I Čeňek udělá pár malých kroků doprava (aby Tlachapoudovi se Šteigenem udělal místo), ale je teď ze všech nejodvážnější. Má přece plán!

Tlachapoud: “Tsssss-ááááá! Kdo mě volááááá!”

Šteigen (*rázně vpochoduje za Tlachapoudem, mluví podrážděně, že pořád na Čeňka někde naráží, v kontrastu s Tlachapoudovým entrée*): “To už je zase ten opičák. Co ještě chceš?”

Čeňek (*plný odvahy, ukáže obviňujícím prstem na Tlachapouda*): “Přišel jsem skoncovat s tvou krutovládou!”

Tlachapoud (*posměšně pohodí hlavou, začne si významně mnout Šaršouna*): “Jo? A jak bys to chtěl udělat!”

Čeňek (*dá do řeči všechno, je to jeho triumf! Dramaticky, pateticky, slavnostně, dívá se do diváků, všechny zraky teď patří Čeňkovi*): “Tlachapoude! Zapřísahal ses zničit vše, na co nejde ukázat! Rozhodl ses postavit říši bez pojmů, které nemají jasný význam! Chceš zabít všechny pegasy, zbořit zlaté hory a vrátit vlasy králům Francie!” *opět ukáže na Tlachapouda, osočí ho. Tlachapoud reaguje patřičnými pohyby* „Ale já se tě ptám! Dokázal by ses bez takových pojmů obejít?“ *pokračuje opět do diváků* „Co by byla tvá říše, kdyby v ní nebylo krutosti!“ *s „krutostí“ sebou všichni Efektivně trhnou* „Mohl bys vládnout, kdyby z tebe lidé neměli strach?“ *„strach“ Čeňek prohodí směrem k Šapeličnickovi, který polekaně kníkne a skrčí se ještě víc za Princeznu.* „Jaký je význam těchto pojmů!“ *opět bodne prstem do Tlachapouda* „Kde je bezpráví, abys na ně mohl ukázat? Jaký denotát má strach? Ty pokrytče! Můžeš snad zakázat tato slova a pak se sám sobě podívat do očí?“ *poslední repliku zase do diváků, lehce se usmívá, je se sebou vcelku spokojen* „Nestyděl by ses obrátit Šaršoun proti nám?”

Tlachapoud (*chvíli si Šaršoun skepticky prohlíží, dokončí střízlivě v kontrastu s Čeňkovou nabubřelostí*): “... ani ne.”

Čeňek (*trhne sebou, věnuje Tlachapoudovi zděšený pohled; pak svěsí ramena a rezignovaně zakleje*): “Sakra.”

Princezna (*zuřivě, ještě jedna kapka a vlastnoručně Čeňka zabije*): “To má být ten tvůj plán?”

Čeňek (*jen s obtížemi Princezně vrací pohled, provinile, stydí se, nesměle pípne*): “No...”

Princezna facepalm. Hned na to udělají facepalm všichni ostatní, včetně Šapeličníka a Šteigena. Tlachapoud triumfálně zvedne Šaršoun nad hlavu, kdákavě se rozesměje, poskakuje z nohy na nohu.

Tlachapoud (*kdákavě*): “Cha, chá! Zase jsem vyhrál!” *jak ta slepice oběhne celé pódium, vyhrožuje všem Šaršounem, každý se před ním strachy krčí, jen Princezna ne. U toho fanaticky volá “Zničím vás všechny. Všechny!” zastaví se u Čeňka, stojí mu teď zprava. Narovná se, okamžitě utne své veselí, pokračuje nenávistně “A první půjdeš ty!”*

Napřímí se a zamíří Šaršounem na Čeňka.

Tlachapoud: “Volám sílu Šaršounu! Šar-šou-né!”

Tlachapoud namíří na Čeňka Šaršounem, spolu začnou křičet. Čeňek se strachy kácí k zemi a zmítá se v tušených bolestech, Tlachapoud si ale uvědomí, že něco nehraje. Řev mu odumře v hrdle, klepe Šaršounem jak Čeňek prve. Čeňek ovšem pořád ječí, i když mu evidentně nic nehrozí. Až když k němu přistoupí Šteigen a ne zrovna decentně do něj šťouchne nohou, řvát přestane.

Tlachapoud (*v jeho hlase je slyšet náznak paniky*): “Šteigene! Ono to nefunguje!”

Šteigen (*unaveně, nastavuje Tlachapoudovi záda, zase musí něco vysvětlovat*): “Ovšemže ne. A jak by taky mohlo?”

Čeňek mezitím vstane ze země, dosti se diví.

Tlachapoud (*krajně rozladěn štěká*.): “Cože?! Vysvětlí!”

Šteigen (*unaveně, cítí se velice starý, mluví k divákům*): “Nikdo z vás to nepochopil. Slova? Jazyk? To je jen taková hra. Hra, kterou všichni hrajeme, abychom si rozuměli. Všichni až na vás,” *zdůrazní s pohledem na Tlachapouda, když jej tituluje jeho jménem, dělá to beze strachu, jako by mu nadával* “Tlachapoude. Vy nehrajete. Vy chcete, aby všechna slova měla svůj jasný význam, jako kdyby to byly nějaké popisky na vitrínách v muzeu. Jak můžete doufat, že vás Šaršoun bude poslouchat?”

Tlachapoud (*dívá se na Šaršoun s nově nalezenou nejistotou, tohle nedomyslel*): „Eh...”

Šteigen (*oboří se na Efekty; s replikou kolem nich nahoře obchází*): „A vy. Vy Šaršoun nepotřebujete. Sami máte moc, ale nevíte o ní. Jazyk je hra. A v každé hře se dá podvádět.“ *zde se zastaví, na druhé straně jeviště, nejvíc vpravo, pohled do diváku* „Ptám se vás: co je Tlachapoud?“

Čeňek (*opatrně, nějak to, chlapec, cestou ztratil a snaží se najít*): “On?”

Šapeličnick (*vrátila se mu poťouchlost*): “Pták!”

Princezna (*opovržlivě*): “Tyran!”

Šteigen (*souhlasí, unaveně, méně ofenzivně, pořád do prostoru*): „Ano. Tak dlouho jste jej nazývali tyranem, až se z něj tyran stal. Nazývejte ho něčím jiným. A nebo... ho nenazývejte vůbec.“

Čeněk (*s novým poznáním*): „Takže ty říkáš, že když bude dost lidí najednou...“ *odmlčí se.*

Šteigen (*plynule naváže, mluví k Čenčkovi, tónem benevolentního učitele*): „Tvrdit o něčem, že je to pegas, bude to pegas. Ve tvém světě to funguje trochu jinak, Magistrete. Ale v tomto světě se pojmy rodí...“ *vrhne nekompromisní, soudcovský pohled na Tlachapouda* „a do něj chodívají umřít.“ *Jeho výstup tím končí, postaví se na konec podia a děj jej už nezajímá. Ví ostatně, jak to dopadne.*

Čeněk (*Čeněk pochopil; nikoliv radostně, samolibě nebo pomstychtivě, nýbrž nekompromisně*): „Tlachapoude?“

Tlachapoud (*mrmlá si sám pro sebe, vzteká se, ale jen se stínem své někdejší ráznosti*): „Já nejsem Tlachapoud! Já jsem ten jediný s ptačí maskou v této místnosti!“

Čeněk (*bez slítování, jakoby vynášel ortel*): „Ne. Jsi Tlachapoud. Všichni to o tobě říkají. A teď o tobě budou všichni říkat... nic. Budeš jen prázdný pojem!“

Tlachapoud čumí jak činčila. Čeněk přejde na konec jeviště a postaví se do stejné nekompromisní polohy, jako Šteigen na druhé straně. Princezna s Šapeličnickem, oba plní pohrdání, se na Tlachapouda dívají, ale ustupují dozadu (doprava). Naopak Efektové se přibližují, pomalu jak hladové hyeny, nad Tlachapoudem se vznáší Damoklův meč. V jednu chvíli se na něj s jekotem vrhnou a začíná staré dobré lynčování. Efektové křičí, Tlachapoud syčí, možná i světla a klavír podporují situaci, kdosi Tlachapoudovi strhne masku a řka „mám masku, mám masku“ radostně skotačí. Kdosi jiný mu odpoví „oj, nádhernajs“. Tlachapoud přijde o plášť, Tlachapoud přijde o všechno. Dostane škrabošku a jako obyčejný Efekt potupně prchá ze scény (vlevo). Šapeličnick za ním moudře poznamená:

Šapeličnick: „Boží mlýny melou pomalu, ale rychle!“

Tím se scéna uklidní, Efektové se uvolněně procházejí vzadu po scéně, dýchají čerstvý vzduch, obdivují se ukořistěným trofejím. Jeden po druhém si zkoušejí Tlachapoudovu masku, někteří jej posměšně napodobují. Čeněk, Šapeličnick a Princezna se šťastně shledají uprostřed jeviště, zprava se k nim přiblíží Šteigen. I on je šťastný - blahosklonně se usmívá.

Čeněk (*vítězoslavně*): “Vyhráli jsme! Vrátime trh zpátky na své místo!”

Princezna (*vítězoslavněji*): “A mého otce na trůn!”

Šapeličnick (*nejvítězoslavněji*): “A čaj zpátky na pátou hodinu!”

Princezna (*pod vlivem krátkodobé hormonální indispozice Čeňka obejmje*): “Můj hrdino!”

Šteigen (*věcně*): “Mno, čas vrátit se do služeb kompetentního vládce. Tak snad abych zašel pro klíče od cely.”

Odejde rázně pryč do zákulisí (vlevo!), Princezna jej nadšeně následuje. Z cely se ozývá:

Princezna: “Tatínků!”

Král: “Dcerunko!”

Čeňek se za Princeznu zálibně díval, při radostném shledání se usmívá jak idiot. Po shledání se obrátí zpět k Šapeličnickovi, který se už hotoví ke gratulacím.

Šapeličnick (*položí Čeňkovi důvěrně ruku na rameno, mluví radostně k hrdinovi*):
“Zachránil jsi nás...” *tu si ale vzpomene, jak to vlastně celé bylo, a dodá s určitými pochybami* „svým způsobem.“ *pokračuje opět slavnostně* „Propouštím tě ze svých služeb. Jsi hrdina!” *plácne neupřímně Čeňka po zádech* “Jsi zde vždy vítán, takže všechytrý den!” *srdečnost z něj náhle opadne, odbývá jej jak vždycky předtím* „...a teď už zmiz.”

Nemizí ale Čeňek, nýbrž Šapeličnick. Na půli cesty z pódia do sebe konečně kopne ten svůj čaj. Otrpě se, jako kdyby vypil panáka pálenky, a odchází. Efektové se naposledy dávají do pohybu. Prvně mluví sami k sobě, klaní se jeden druhému, veselí se. Pak dva počnou pomalu přeskládat scénu zpátky na doktorandkou pracovnu, ladně, tanečně, pomalu. Dva spolu vesele tancují, libovolno cokoli. Něco panského, promenádního, žádný valčík. Poslední dva obdivují Čeňka, obdivují se mu. Každý má po replice.

*“Čeňek, Čeňek Činčila,
hrdost se v něm vzpříčila!
Na co sáhl, to šlo k ďas,
ale teď, s odstupem času,
jsme i rádi, že byl tady
a zbavil nás krutovlády!*

Zde někde se pomalu vrací na scénu Princezna. Dvojice obdivující se Čeňkovi jej pomalu odvádí k ní.

*Pomohl našemu králi,
kluk ušatý, zaostalý,
A ten za to dá mu, inu,
vděčně ruku princezninu!”*

Princezna (*navrátivši se, náhle se zarazí, tohle je pro ni novinka*): „Cože?!”

“Vyhrál jsi! A ještě k tomu

*se už můžeš vrátit domů!
Jinde budeš šířit zmatky,
hlavně se nevracej zpátky!”*

S těmito slovy vkládají Princezninu ruku do Čeňkovy, odvádějí je k zrcadlu. Dva tancující Efektové přestávají tancovat, jeden pomůže dalším se změnou scény, druhý zvedá ze země uši a obřadně, jako královskou korunu, ji vkládá Čeňkovi na hlavu. Princezna s ceremonií moc nesouhlasí, vrhá vyděšené pohledy na všechny strany, ale nic nezmůže. Čeňk se pořád usmívá jak idiot. Efektové poodstupují, mávají Čeňkovi a ten prochází zrcadlem, vláčeje Princeznu za sebou. Princezna vrhá poslední zoufalý pohled do prostoru, než se za ní zrcadlo uzavře. Vypuká světelná a zvuková šou, je-li co potřeba dopravít, dopraví se to, jinak Efektové slézají z jeviště a usadí se pod ním, hlavu skrývajíce za kolena.